

**Umumta'lim maktabining 2024-2025- o'quv yili biologiya fanini o'zlashtirish darajasini
aniqlash uchun topshiriqlar varianti**

11 - __ sinf o'quvchisi _____ F.I.SH.

O'quvchi to'plagan umumiy ball: _____ (maksimal ball: 40)

II-VARIANT

1. (B) Asalarining gullarni changlatishi, asalarixo'r qushlarga yem bo'lishi kabi jarayonlarni ekologiyaning qaysi sohasi o'rganadi?

- A) Sinekologiya
- B) Autekologiya
- C) Evolyutsion ekologiya
- D) Tarixiy ekologiya

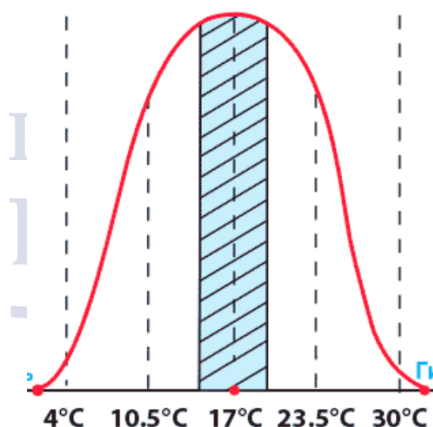
2. (B) Akmal akvariumda yashovchi baliqlarga harorat, ozuqa va yorug'likning ta'sirini o'rgandi. U ekologiyaning qaysi metodidan foydalandi?

- A) dala metodi
- B) ekologik tajriba metodi
- C) matematik modellashtirish metodi
- D) taqqoslash metodi

3. (B) Produtsent organizmlar berilgan javobni aniqlang. 1) muxomor; 2) molodilo; 3) qoplon; 4) quyon; 5) lochin; 6) giatsint; 7) qo'ziqorin; 8) qirqbo'g'im; 9) chirituvchi bakteriya;

- A) 1,7,9
- B) 2,6,8
- C) 3,4,5
- D) 2,7,8

4. (Q) Quyida berilgan grafikdan foydalanib noto'g'ri ma'lumotni aniqlang.

- 1) Ushbu organizm uchun omilning quyi chegarasi 30°Cni tashkil etadi;
- 2) Tolerantlik zonasi 4°C -30°Cni tashkil etadi;
- 3) Noqulay hayot zonasi 4°C - 10,5°C va 23,5°C - 30°C;
- 4) Biologik optimum zonasi 4°C

- A) 1,4 B) 2,3 C) 1,2 D) 3,4

5. (Q) Rasmda berilgan hayvonlarga mos keluvchi to'g'ri javobni toping.

a

b

1) tanasi yassilashgan; 2) tanasi ixcham; 3) bentos organizm; 4) ko'rish organlari yaxshi rivojlanmagan;

A) a-2,4; b-1,3

B) a-2,3; b-1,4

C) a-1,4; b-2,3

D) a-1,3; b-2,4

6. (Q) Jadvaldagi noma'lum X uchun to'g'ri berilgan javobni toping.

X1	Notirik tabiat omillari	yog'ingarchilik kam bo'lishi oqibatida boshqoli o'simliklarning qurib qolishi;
Biotik	X2	mog'or zamburug'ining bakteriyalarga qarshi antibiotik ishlab chiqarishi;
Antropogen	Inson faoliyati bilan bog'liq omillar	X3

1) abiotik; 2) neogen; 3) tirik tabiat omillari; 4) kakku paloponining boshqa qushlar inida voyaga yetishi; 5) o'rmonlarning kesilishi; 6) anorganik tabiat omillari; 7) yorug'da primatlarning rang ajrata olishi;

A) X1-1; X2-6; X3-7;

B) X1-2; X2-6; X3-5;

C) X1-1; X2-3; X3-5;

D) X1-3; X2-4; X3-7;

7. (Q) Fotoperiodizmga mos keluvchi javobni aniqlang. 1) turnalarning kuzda migratsiya qilishi; 2) o'simlikning urug'dan unib chiqishi; 3) ayiqlarning hududini belgilab qo'yishi; 4) arpaning kun uzunligiga bog'liq holda boshqoq tugishi; 5) chigirtkalar populyatsiyasining ortishi; 6) bo'rsiqning qishki uyquga ketishi;

A) 1,4,6

B) 2,3,5

C) 1,3,6

D) 2,4,5

8. (Q) Rasmdagi o'simliklarga mos keluvchi javoblarni belgilang. 1) yuqori namlikka ega joylarda o'sadi; 2) namlik yetishmasligiga chiday oladi; 3) ildiz tukchalari rivojlangan; 4) aerenxima hujayralariga ega; 5) gigrofit o'simlik; 6) mezofit o'simlik;

a

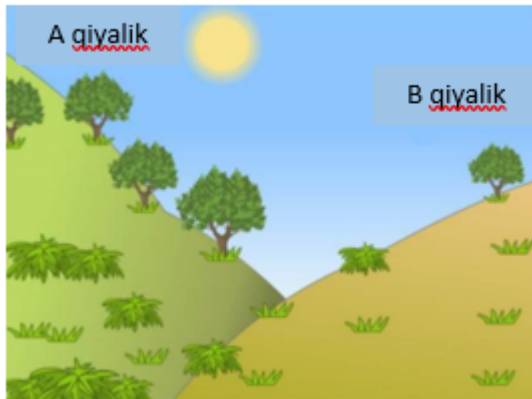
b

- A) a-1,3,6; b-2,4,5
- B) a-2,3,5; b-1,4,6
- C) a-1,2,6; b-3,4,5
- D) a-1,4,5; b-2,3,6

9. (Q) Tadqiqotchi o'simlik bargidagi pigmentlar miqdorini faslga bog'liqligini o'rgandi. Olingan natijalar diagramma ko'rinishiga keltirildi. Diagramma asosida to'g'ri fikrni aniqlang.

- 1) Pigmentlar miqdori kuzga kelib kamayadi;
 - 2) Xlorofill a miqdori bahorda yuqori ko'rsatgichga ega;
 - 3) Karotinoid miqdori bahorda ko'payadi;
 - 4) Xlorofill b miqdori kuzga borib kamayadi;
 - 5) Bahorda xlorofill a xlorofill b ga nisbatan 2 barobar ko'p bo'ladi;
- A) 1,5
 - B) 2,4
 - C) 2,3
 - D) 3,5

10. (M) O'quvchilar guruhi adir qiyaliklarida o'simliklar turlicha zichlikda joylashganligining guvohi bo'lishdi. Rasmda ko'rsatilgandek, A qiyalikda o'simliklar miqdori B qiyalikka qaraganda ko'proq va zichroq joylashgan. O'quvchilar buning sababini aniqlash uchun ma'lum muddat davomida 3 xil ekologik omil ta'sirini tekshirishdi.

- **Quyosh nurlanishi:** tekshirilayotgan hududga qancha quyosh nuri tushishi aniqlanadi.

- **Tuproq namligi:** tekshirilayotgan hududdagi tuproqning namligi aniqlanadi.

- **Yog'ingarchilik miqdori:** tekshirilayotgan hududda yog'ayotgan yomg'ir miqdori aniqlanadi. O'quvchilar har bir qiyalikka 3 xil ekologik omil ta'sirini tekshiradigan asboblarni 2tadan joylashtirib chiqishdi. Olingan natijalar quyidagi jadval ko'rinishiga keltirildi.

	O'rtacha quyosh nurlanishi	O'rtacha tuproq namligi	O'rtacha yog'ingarchilik miqdori
A qiyalik	3800	28	450
B qiyalik	7200	18	440

Olingan natijalarga asoslanib to'g'ri javobni toping.

- A) Tuproqning namligi qiyalikdagi yog'ingarchilik miqdorining ko'p bo'lishi sababli turlicha ko'rsatgichga ega.
- B) Tuproq namligining ortishi qiyaliklardagi quyoshning nurlanish darajasi yuqori bo'lishiga bog'liq.
- C) A qiyalikda nurlanishning past bo'lishi namlikning oshishiga sabab bo'ladi.
- D) Yog'ingarchilik miqdori deyarli bir xil bo'lganligi sababli tuproq namligi ikkala qiyalikda bir xil.